

Bydgoszcz, 19 lipca 2018 r.

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WPS.IX.431.2.27.2018.AJe/JDa/RK

**Pani
Agnieszka Szulc
Kierownik
Miejsko- Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
ul. Rynek 10
89-300 Mogilno**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 pkt 3 i art. 197 b ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) oraz § 4 i § 13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. poz.1477) w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, ul. Rynek 10, 88-300 Mogilno (zwanym dalej MGOPS lub Ośrodkiem) przeprowadzona została w dniach 2, 3, 4 lipca 2018 r. kontrola prawidłowości.

Kontrola przeprowadzona została przez:

- A.J. – inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy, kierującego zespołem inspektorów,
- J.D. – inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,
- R.K. – inspektora wojewódzkiego Wydziału Polityki Społecznej Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy,

na podstawie Upoważnienia Nr 311/2018 z dnia 30 maja 2018 r.

w zakresie:

- realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 r. do 17 czerwca 2018 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia p. Agnieszki Szulc - Kierownika MGOPS, p. ■■■ – pracownika socjalnego, wcześniej zatrudnionej na stanowisku asystenta rodziny, p. ■■■, p. ■■■ – asystentów rodziny oraz analizę dokumentacji.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190. W Gminie Mogilno ww. zadanie realizuje MGOPS.

MGOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 17 maja 2017 r. przyjętego Uchwałą Nr XXXI/348/17 Rady Miejskiej w Mogilnie. W dokumencie uwzględniono ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, z dnia 3 stycznia 2017 r., wprowadzonym Zarządzeniem Kierownika MOPS Nr 1a/1/2017. W dokumencie wyodrębniono Dział Wsparcia Rodziny i Asysty Rodzinnej ponadto w zadaniach pracowników ujęto realizację zadań zgodnie z art.15 ust.1 ustawy.

Burmistrz Mogilna Zarządzeniem znak: WAD.0052.13.2012 z dnia 2 stycznia 2012 r., upoważnił p. Agnieszkę Szulc do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej wyodrębniono Dział Wsparcia Rodziny i Asysty Rodzinnej, co jest zgodne z art. 10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny,*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Gmina Mogilno opracowała 3–letni Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 przyjęty Uchwałą Nr XXI/235/16 Rady Miejskiej w Mogilnie z dnia 22 czerwca 2016 r. Dokument zawiera część teoretyczną, diagnozę społeczną, cel główny i cele szczegółowe, zaplanowane działania i ich przewidywane efekty. Realizatorzy programu angażują się w jego wykonanie. Poprzedni Program był realizowany w latach 2013-2015.

W okresie objętym kontrolą Kierownik MGOPS dopełniła obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Zagadnienia z zakresu wspierania rodziny zostały zawarte w sprawozdaniu z działalności Ośrodka na dany rok. Sprawozdania za lata 2016 i 2017, zostały przekazane do Rady Miejskiej w terminie określonym w ustawie. Dokument uwzględnia potrzeby związane z realizacją zadań w zakresie wspierania rodziny.

W okresie objętym kontrolą MGOPS zatrudniał następujących asystentów rodziny:

- p. █████ – w ramach umowy o pracę, od dnia 01 stycznia 2012 r. do dnia 12 sierpnia 2016 r. (od 13 lutego 2016 r. do 11 sierpnia 2016 r.- zwolnienie lekarskie),
- p. █████ - w ramach umowy o pracę, w okresie od 13 kwietnia 2013 r. do 31 grudnia 2016 r.,
- p. █████ – w ramach umowy o pracę, w okresie od 18 maja 2015 r. do chwili obecnej (od 19 stycznia 2018 r. do dnia kontroli nieobecna z tytułu ciąży i urodzenia dziecka),
- p. █████ – w ramach umowy o pracę, od dnia 01 marca 2016 r. do chwili obecnej (od dnia 25 czerwca 2018 r. do dnia kontroli nieobecna z tytułu zwolnienia lekarskiego),
- p. █████ – w ramach umowy o pracę, od dnia 01 stycznia 2017 r. do chwili obecnej,

- p. █████ – w ramach umowy o pracę, od dnia 15 czerwca 2018 r. do chwili obecnej.

Asystenci obejmowali pomocą:

- w 2016 r. 32 rodziny, w tym jeden przypadek rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. 35 rodzin, w tym brak przypadków rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,
- 2018 r. 20 rodzin (do dnia kontroli), w tym brak przypadków rodzin zobowiązanych do współpracy przez Sąd,

przy zachowaniu zasady, iż asystent równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudnieni asystenci rodziny posiadali wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W aktach osobowych asystentów znajdowały się oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 ust. 1 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

Zakresy czynności asystentów nie uwzględniały wszystkich zadań ujętych w art. 15 ust. 1 ustawy, w czasie trwania kontroli uzupełniono braki.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

Gmina Mogilno tworzy możliwość podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny. W okresie objętym kontrolą, asystenci podnosili swoje kwalifikacje poprzez szkolenia tematyczne. W budżecie Ośrodka zostały zaplanowane środki finansowe na szkolenia.

Praca asystentów nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Ponadto, stosownie do treści art. 17 ust. 4 ustawy, asystenci rodziny nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej powziął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyrażała pisemną zgodę na współpracę z asystentem. Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Zbadano dokumentację wybranych rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Asystenci dokumentowali swoją pracę poprzez: dziennik wizyt w środowisku, miesięczną kartę pracy, notatki służbowe, plan pracy z rodziną i okresową ocenę sytuacji rodziny.

Plan pracy jest sporządzany przy współdziałaniu rodziny i pracownika socjalnego. Dokument zawiera analizę sytuacji rodziny, cele główne i szczegółowe. Ponadto plany pracy

zawierały terminy realizacji poszczególnych działań oraz przewidywane ich efekty, co jest zgodne z zapisem art. 15 ust. 3 ww. ustawy.

Okresowe oceny sytuacji rodziny były dokonywane nie rzadziej niż co pół roku, co jest zgodne z art.15 ust.1 pkt 15. Częstotliwość wejść w środowisko asystentów była adekwatna do potrzeb rodzin.

- W zakresie koordynacji poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy *o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”*.

Do chwili przeprowadzenia kontroli do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej nie wpłynął żaden wniosek wynikający z ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”. Asystenci rodziny dysponują ulotkami informacyjnymi w razie wystąpienia takiej sytuacji.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem*.

Asystent rodziny prowadził monitoring funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną, czas trwania monitoringu jest uzależniony od potrzeb rodziny. Po każdym wejściu asystent sporządzał notatkę służbową.

Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy jest podejmowana w konsultacji z pracownikiem socjalnym i innymi służbami w oparciu o wnioski zawarte w okresowej ocenie sytuacji rodziny. Powodami zakończenia współpracy były: zmiana miejsca zamieszkania przez rodzinę, dobrowolna rezygnacja rodziny ze współpracy, zrealizowanie zamierzonych celów oraz uzyskanie przez dzieci pełnoletności.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy*.

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych i asystentów rodziny, we współpracy z innymi służbami tj.: opiekunami Ogniska Wychowawczego, pracownikami szkół, kuratorami, dzielnicowymi, pracownikami PPP i przedstawicielami służby zdrowia W przypadku konieczności udzielenia pomocy, podejmowane są stosowne działania.

- W zakresie prowadzonego *monitoringu dzieci ze środowisk, w których występuje przemoc oraz jakie służby były zaangażowane w prace na rzecz rodziny*.

W czterech rodzinach objętych pomocą asystentów rodziny, w których wystąpiło zjawisko przemocy, zaangażowane były następujące służby: pracownicy socjalni, kuratorzy, dzielnicowi, pedagodzy szkolni. W przypadku zaobserwowania występowania przemocy zostaje wszczęta procedura „Niebieskiej Karty”, ponadto członkom rodziny proponowane jest poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i socjoterapeutyczne.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

Na terenie Gminy Mogilno nie działa placówka wsparcia dziennego w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W strukturze MGOPS funkcjonuje natomiast Ognisko Wychowawcze. Placówka jest przeznaczona dla 30 dzieci wieku

szkolnym. Ognisko Wychowawcze zapewnia dzieciom z terenu gminy opiekę wychowawczą i organizację czasu wolnego po zajęciach szkolnych.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina Mogilno zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (socjalnego, prawnego, terapeutycznego, psychologicznego). Szczegółowych informacji w tym zakresie udzieliła Kierownik MGOPS.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie funkcjonowały rodziny wspierające. W związku z tym gmina nie ponosiła kosztów związanych z ich funkcjonowaniem. Ośrodek prowadził kampanię informacyjną w środowisku lokalnym poprzez umieszczenie ogłoszenia na BIP, wywieszeniu informacji na tablicy ogłoszeń w siedzibie Ośrodka i UM oraz wydaniu ulotek informacyjnych.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina Mogilno uczestniczy w kosztach związanych z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 106.211,25 zł,
- w 2017 r. - wydatkowano kwotę: 204.154,72 zł,
- w 2018 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 115.015,31 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art. 15 ust.1 pkt 2: *opracowanie planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.*

Asystenci rodziny współpracują z rodzinami biologicznymi, których dzieci zostały czasowo umieszczone w pieczy zastępczej, na rzecz ich odzyskania. Uczestniczą również przy tworzeniu planu pracy z rodziną, skoordynowanym z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej oraz biorą udział w Zespołach ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2016 r. w dniu 4 sierpnia 2016 r.,
- b) za II półrocze 2016 r. w dniu 31 stycznia 2017 r.,
- c) za I półrocze 2017 r. w dniu 28 lipca 2017 r.,
- d) za II półrocze 2017 r. w dniu 31 stycznia 2018 r.

Powyższa analiza wskazuje, iż w jednym przypadku (a) nie zachowano ustawowego terminu określonego w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami.¹

Stwierdzone uchybienie, odnoszące się do realizacji merytorycznych zadań w obszarze działalności MGOPS określonych ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wynika z niedostatecznego stosowania przepisów prawa. Po zrealizowaniu poniżej podanego zalecenia, MGOPS będzie wykonywać obowiązujące zadania w odpowiednim zakresie. Osobą odpowiedzialną za powstanie stwierdzonych uchybień jest Kierownik MGOPS p. Agnieszka Szulc.

Działając w oparciu o art. 197 d ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wydano następujące zalecenie pokontrolne:

1. Przestrzegać ustawowych terminów przekazywania sprawozdań określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Termin wykonania zalecenia – na bieżąco.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz wystąpienia pokontrolnego przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, za potwierdzeniem odbioru.

Kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni, do powiadomienia Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.

(podpis i pieczęć Wojewody)

---

¹Dokonana ocena została oparta o następującą skalę ocen (na podstawie zarządzenia Nr 371/2017 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy z dnia 11.12.2017 r., w sprawie wprowadzenia Regulaminu kontroli): pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowością, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna (po przekroczeniu przyjętego progu istotności). Przez uchybienie należy rozumieć odstępstwo od stanu pożądanego o charakterze wyłącznie formalnym, nie powodujące następstw dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak i wykonywania zadań.